

ਰਾਜ ਵਿੱਦਿਅਕ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ, ਪੰਜਾਬ

ਛੇਵੀਂ ਮੰਜਿਲ, ਬਲਾਕ-ਈ, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਕੰਪ, ਫੇਜ਼-8,
ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ (ਮੁਹਾਲੀ), ਫੋਨ ਨੰਬਰ-0172-2212221

ਵੱਲ

(ਵੈਬਸਾਈਟ, ਈ-ਮੇਲ ਚਾਰਜ਼)

ਸਮੂਹ ਸਕੂਲ ਮੁਖੀ,
ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (DIETs)
ਪੰਜਾਬ।

ਮੀਮੇ ਨੰਬਰ : SCERT-TR202/71/2023-SDP-SCERT/622130/01/1022-1026

ਮਿਤੀ: ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ, 22-12-2023

**ਵਿਸ਼ਾ: ਮਿਤੀ 23 ਦਸੰਬਰ 2023 ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਤੋਟ ਕਰਨ ਲਈ "ਵੀਰ ਬਾਲ
ਦਿਵਸ" ਮਨਾਉਣ ਸਬੰਧੀ।**

ਹਵਾਲਾ: Joint Secretary (Cord & Media), Department of School Education and Literacy,
Ministry of Education, Government of India, New Delhi ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ F.17-
9/2023- Coord.(Pt) Dated 19-12-2023 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ।

- 1.0 ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਅਧੀਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ- ਸਾਲ 2022 ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਵੇਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 9 ਅਤੇ 6 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ, 26 ਦਸੰਬਰ, 1705 ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮਹਾਨ ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਤੋਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ "ਵੀਰ ਬਾਲ ਦਿਵਸ" ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
- 2.0 ਇਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ "ਵੀਰ ਬਾਲ ਦਿਵਸ" ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 23-12-2023 ਨੂੰ ਦਿਨ ਭਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਸ਼ਾਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ/ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਸੰਬਲੀਆਂ, ਬਹਿਸ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਲੇਖ, ਪੋਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਵੀਰ ਬਾਲ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਿਖਾਈਆਂ/ ਸੁਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ/ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ।
- 3.0 ਆਪ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ/ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਾਹਸੀ ਕਾਰਨਾਮੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ/ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਬਣਨ।
- 4.0 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਡਿਜੀਟਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ (ਨਾਲ ਨੱਥੀ) ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪਵਾ ਕੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਸੇਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਟਸਐਪ ਗਰੁੱਪਾਂ 'ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

- 5.0 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ My Gov/My Bharat ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਇੱਕ interactive quiz ਅੱਪਲੋਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਿੰਕ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- 6.0 ਆਪ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ/ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ/ਅਧਿਆਪਕਾਂ/ਮਾਪਿਆਂ ਆਦਿ ਵੱਲੋਂ "ਵੀਰ ਬਾਲ ਦਿਵਸ" ਮਨਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਮੇਤ ਫੋਟੋਆਂ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਸੰਬੰਧਤ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ (ਸੈਸਿੱ/ਐਸਿੱ) ਨੂੰ ਮਿਤੀ 27-12-2023 ਤੱਕ ਭੇਜਣੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।

ਡਾਇਰੈਕਟਰ
ਐਸ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ. ਪੰਜਾਬ।

ਪਿੱਠ ਅੰਕਣ ਨੰ. ਉਕਤ/02-05/1022-1026 ਮਿਤੀ:- ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ, 22-12-2023

ਉਕਤ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਹਿੱਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੀ:-

1. ਪੀ.ਏ. ਸਕੱਤਰ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੰਜਾਬ।
2. ਪੀ.ਏ. ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਕੱਤਰ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੰਜਾਬ।
3. ਪੀ.ਏ. ਟੂ ਡੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਈ., ਪੰਜਾਬ।
4. ਪੀ.ਏ. ਟੂ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ ਸਕੂਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਸੈਸਿੱ/ਐਸਿੱ), ਪੰਜਾਬ।
5. ਸਮੂਹ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ (ਸੈਸਿੱ/ਐਸਿੱ), ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ, ਅਰਧ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ, ਖੁਦ-ਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀਰ ਬਾਲ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਕਤ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਉਣ ਹਿੱਤ ਅਤੇ "ਵੀਰ ਬਾਲ ਦਿਵਸ" ਮਨਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਮੇਤ ਫੋਟੋਆਂ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ (ਪੂਰੇ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੀ compiled ਰਿਪੋਰਟ) ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਆਈ. ਡੀ scertactivities@punjabeducation.gov.in ਤੇ ਮਿਤੀ 27-12-2023 ਤੱਕ ਭੇਜਣ ਹਿੱਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਡਾਇਰੈਕਟਰ
ਐਸ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ. ਪੰਜਾਬ।

ਦਫਤਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ (ਸੈ: ਸਿ:) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ,

ਪੁਨ: ਮਿਤੀ: - 8/6/2023/795

ਮਿਤੀ 22/12/2023

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਿਥਕ/ਨਕਲ ਭੇਜਿਆ ਤੇ
ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਕ ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰ ਸੂਚਨਾ
'ਵੀਰ ਬਾਲ ਦਿਵਸ' ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੇਨ ਸੇਵਾ ਰਿਪੋਰਟ
ਫੋਟੋਆਂ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਮਿਤੀ 27-12-2023 ਤੱਕ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ
ਤੇ ਪੁਨ: ਮਿਤੀ: - 8/6/2023/795 ਤੱਕ ਭੇਜਣੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।
(ਦਫਤਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ)
(ਪੰਨਾ 1-3)

(ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ)

SUGGESTIVE GUIDELINES FOR COMMEMORATION OF VEER BAAL DIWAS (26th DECEMBER 2023)

Aim of Veer Baal Diwas:

- To pay homage to the courage of Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji, younger sons of Shri Guru Gobind Singh ji, the tenth Guru of Sikhs.

Time period to mark commemoration

- Date of Veer Baal Divas: 26th December, the date on which Sahibzadas attained martyrdom in 1705.
- In case the schools are on winter break on the date of the Divas, some activities including Special Assemblies may be held in the run up to the Day.

Target Stakeholders

In order to commemorate Veer Baal Diwas on 26th December, 2023 and to facilitate participation of students, a few suggestive *low/zero-cost, high visibility activities are given below which can be undertaken by schools as per their suitability.*

Objectives of Suggestive Activities

- To create awareness about the sacrifice of Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji, younger sons of Shri Guru Gobind Singh ji, the tenth Guru of Sikhs.
- To enable students to acquire the qualities of sacrifice, courage, steadfastness, confidence, mindfulness, and others as exhibited by the Sahibzadas.

Suggestive Activities

1. Awareness Generation Activities.
2. Literary Activities.
3. Art Activities.
4. Ongoing Activities to imbibe the qualities exhibited by Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji in the students.

1. Awareness Generation Activities:

Awareness about the sacrifice and courage of the Sahibzadas can be created using any of the following means:

- a. Display of digital exhibition on the theme at a prominent place in schools.
- b. Showcasing of animated movie on Sahibzadas 'Chaar Sahibzaade' (available in Punjabi, Hindi and English).
- c. Narrating the Story of Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji to the students addressing the themes of sacrifice, courage, respect and responsibility.
- d. Reading of Comic Books on Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji.
- e. Inviting Experts in the area to deliver talks.
- f. Conducting Special Assemblies wherein the students can be informed about the lives of Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji.

2. Literary Activities:

Once the students are aware about the courage and sacrifice of Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji, students may be asked to:

- a. Students to be encouraged to participate in interactive quiz being hosted on My Gov/ My Bharat portals in max numbers.
- b. Write an essay.
- c. Recite or write a Poem on their sacrifice, courage, and other values learnt from their lives.
- d. Identify similar acts of courage and narrate it to other students in the class.
- e. Create a map of major events in their lives.
- f. Create a story board on major events in their lives.
- g. Write an inspiring short story about an imaginary character who stood courageously against all challenges and adversities.
- h. Express their admiration and gratitude towards Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji through a 1 minute talk.
- i. Attempt motivating word games.
- j. Identify and write about the values which they learnt from the lives of the Sahibzadas and how they can incorporate them in their own lives.
- k. Talk or write about the difficult situation (s) they may come across and what they would do when faced with such situations and way.

3. Art Activities:

- a. Create a map of major events in their lives.
- b. Create a story board on major events in their lives.
- c. Write an inspiring short story about an imaginary character who stood courageously against all challenges and adversities.
- d. Express their admiration and gratitude towards Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji through a 1 minute talk.
- e. Attempt motivating word games.
- f. Identify and write about the values which they learnt from the lives of the Sahibzadas and how they can incorporate them in their own lives.
- g. Talk or write about the difficult situation (s) they may come across and what they would do when faced with such situations and way.

Art activities may also be organised for the students once they are quite aware about Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji. Students may be asked /guided to :

- a. Create a wall of appreciation on which they can hang **Thank You Cards** made by them to express their gratitude towards the sacrifice done by the Sahibzadas. The cards can be addressed to Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji.
- b. Make Promise Cards wherein they can make a promise to the Sahibzadas.
- c. Make Sahibzadas Themed New Year Calendar (as the new year will be around).

Culmination of Activities

The occasion may be used to honour the brave act exhibited by any of the student (s) of the school.

4. Ongoing Activities to imbibe the qualities exhibited by Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji in the students.

Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji exhibited confidence, steadfastness and courage in the face of tyranny. They were also able to speak up and stand tall against all odds. In order to make our children confident enough so that they can express themselves and ask questions, speak fearlessly in front of other people /large audience; they can be engaged in such activities in which they are interested and feel confident.

Apart from above qualities, Sahibzadas exhibited the qualities of respecting your parents, standing by your faith, being brave and fearless. Schools can devise such activities which can be integrated across the other curricular activities and which focus on imbibing these qualities in our children.

Please note: A brief note or write up on the life of Sahibzada Zorawar Singh ji and Sahibzada Fateh Singh ji can be provided for the ready reference of the stakeholders.
